

1914.

1918.

Válka světová.

Již delší dobu před rokem 1914 bylo ovzduší Evropy naplněno nebezpečnými politickými proudy, mráčka stále houstla, schylovalo se k bouři.

Rozpínavost Německa a jeho panovačské choutky, byly příčinou světového zbrojení, ohromné peníze, jako v Rakousku, Německu, tak i v jiných státech věnovány byly na militarismus.

Lid klesal pod tíží daní a útlaku německo-habsburského. Každý s hrůzou očekával první výslednutí blesku z nahákných mraků. Vědělo se, že první výstřel z děla znamená počátek strašlivého boje mezi Germány a Slovany, mezi ideou demokracie a kunkt imperialismu. Rakousko, jež po léta dráždilo Srby a z díktátu Německa usilovalo o vyvraždění Srbů, k nějaké nepřidložené akci, by našla se záminka pro vyhlášení války, jež měla přinést Německu zmocnění se nadobě v Evropě, pokoření Francie, oslabení Anglie a Ruska a Rakousku rozšíření území na Balkáně. Poslední provokací Rakouska a Německa proti Srbům bylo pořádání velikých císařských vojenských cvičení na samých hranicích Srbska, v měsíci červnu osudného roku 1914. Vydráždění Srbů dosáhlo kúnto svého vrcholu.

Vypukla
26. července
r. 1914.

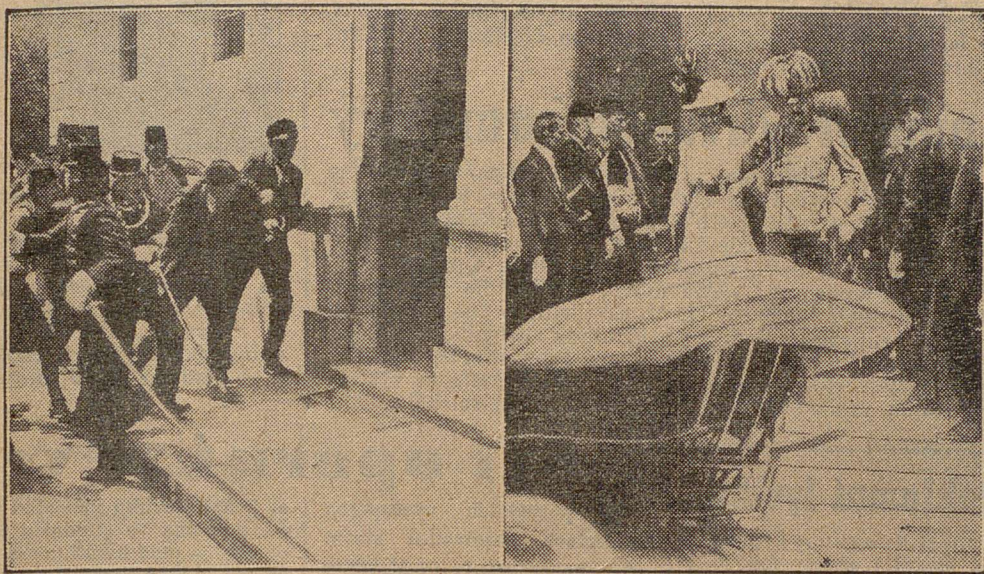
Levilka se rukou srbského studenta, v ní smrtící zbraň, se které vyřízené výstřely zasáhly místem Sarajevem v autu projíždějícího následníka trůnu rakousko-uherského, arcivévodu Frant. Ferdinanda pl' Esté a jeho choť.

Zranění bylo smrtelné. Příčina se našla, k vypuknutí války nebylo daleko. Rakousko podalo Srbům ultimátum. Mnozí naši lidé domnívali se, že ultimátum toto je pouhý strážák a že z toho válka nebude. Avšak den 26. července r. 1914, byla to neděle svat. těla svatě Anny a válka vyhlášena.

O neděli dopoledne dne 26. července r. 1914., kdy v Radčicích se slaví pout' sv. Jakuba bylo velice rušno a lidé se kupili u vyvěšených mobilizačních vyhlášek, které byly na vývěstních místech vylepeny, ve kterých se oznamovalo, že záložníci do 39 roků staří, mají nastoupiti do 24 hodin činnou vojenskou službu u svých pluků. Tehdy mnohý, ze zdejších občanů když četl mobilizační vyhlášku, křičel, že tímto okamžikem nastávají nebezpečné následky a nevolnosti.

O neděli večer, 26. července r. 1914, konala se v Radčicích, v hostinci u "Jeřků" v č. 9 táb. pout'ová zábava,

ovšaka náhoda, veselosť a myšlienky

Melantrich, Praha.

Foto: Archiv Ceps.

Na obrázcích jsou manželé d'Este krátce před svou smrtí. Vycházejí ze sarajevské radnice.
— Druhý obrázek byl zachycen těsně po výstřelech. Gavrilo Princip byl odváděn policií.

Wem možno zde vyčítati a vypsati kronikáři podcelomne scény, jež se na nádraží odehrály, to se musí prožiti.

V pondělí 27. července k večeru odjížděli záložníci ku svým plukům, většinou do Jičína, k pluku č. 74 do Turnova do Liberce, Mladé Boleslavi a do různých posádkových míst. Každý jel s nadějí, že válka nebude dlouho trvati a brzy se vrátí domů.

Po odchodu k vojsku povoláných záložníků bylo v Radčicích smutno. Odchod dalších a příchodů nastavajících hrozných událostí byly příčinou, že každý chodil jako zmučený, nejso schopen myšlenky a nějaké práce. Teprve nutné práce polní a jiné nutné pracovatí všechny, ale svých sil.

Povolání zábořnicků u vědomí, že v jejich službách pro lokální uhlařnické nepřátele našeho bojující proti svým a svého národa nejlepším přátelům, Srbům, Rusům a Francouzům, ve hrobu spílali, osnovovali války a s bolestí vzpomínali svých drahých domů.

Dlouho nevěděli jsme na kterých frontách naši rodáci bojují. Psali nám sice na různých úředních „feldpostkách“ od porta osvobozených, ale polní listy, na kterých byla poznámka o místě pobytu, které se vojenské cenzurě nelíbila, byly zvláště v prvních dobách války zabaveny. Teče však věděli jsme, že Jičínský pěší pluk č. 74 a pluk č. 11. jsou posláni částečně na bojiště srbské a částečně na bojiště Ruské.

Bojiště.

Poměry v obci na počátku války.

Jako jedna rodina, rodina křesťanů byla v prvních dobách války celá naše obec. Jeden druhému ochotně pomáhali, upřímně radili, jeden s druhým nejvíce si cítil. Kdo by byl tenkrát tušil, že za čtyři roky války lid se tak změní. První vzájemná láska, v druhé polovině války „kdo z koho ten koho“ zprvu ta největší obětavost k potřebným, raněným a vyšetřovatelům a ke konci války ta největší bezvěkost i k tomu největšímu laskarovi, zprvu ten největší soucit s každým, kdo narušoval a na-

konce radost při zprávě, že někdo z příbuzných padl. Umřela láska ne měl soucit, — zrodila se lhostejnost, sobeckost, přetvářka, bezcitnost.

Od vypovězení války následovala rychle událost za událostí. Po nastoupení vojenské služby našich záložníků, byly do zbraní voláni ti, kteří 26./7. 1914 ještě nebyli mobilisováni a za týden byli voláni 40 ti letí 41 letí 42 letí záložníci, po nichž povolání všichni, na jaře r. 1914 odvedeni a nově byli k vojsku odváděni všichni dosud neodvedení ve stáří od 21 do 38 roků. Nebylo divu, neboť vyhlášení války, Slibem Rakouskem, nebylo posledním. Právě vypukla válka mezi Rakouskem a Ruskem, Německem, Francií a Anglií a za nedlouho byla vypovězena celkem 31 válka. Jelikož do války se vmísilo i Japonsko později i různé státy americké, ke konci i spojené státy severoamerické, vzplanula upraveně světová válka ve vši své hrůze.

Další nástupy
záložníků

Mnoho odvodů mužů a jiných konání i odvodů koní. Podivuhodné je, že potraviny, oděv i obuv, při vypuknutí války nebyly o mnoho zobraženy. Dobytek na krátech se neprodával, nebylo po něm pop. koňky a husy byly nabízeny po Kč. 2 — a ještě nebylo na ně kupců.

Odvodů
koní.

Ceny obilí v roce 1914.

Ceny obilí. za 100 kg.	Pšenice	v měsíci	lednu	r. 1914	Kč. 20'-
	Pšenice	v "	březnu	r. 1914	" 22'-
	"	"	květnu	r. 1914	" 26'-
	"	"	srpnu	r. 1914	" 28'-
	"	"	září	r. 1914	" 32'-
	Pšenice	v měsíci	lednu	r. 1915	" 40'-
	Žito	v měsíci	lednu	r. 1914	K 16'-
	Žito	v měsíci	únoru	r. 1914	" 17'-
	Žito	v měsíci	květnu	r. 1914	" 19'-
	Žito	v měsíci	prosince	r. 1914	" 34'-
	ječmen	v měsíci	lednu	r. 1914	K. 14'-
	ječmen	v měsíci	srpnu	r. 1914	" 16'-
	ječmen	v měsíci	září	r. 1914	" 17'-
	"	"	říjnu	r. 1914	" 22'-
	"	"	prosince	r. 1914	" 25'-
	Oves	v měsíci	lednu	r. 1914	K. 12'-
	Oves	v měsíci	dubnu	r. 1914	" 13'-
	Oves	v měsíci	srpnu	r. 1914	" 18'-
	Oves	v měsíci	prosince	r. 1914	" 20'-

O množství a životy nemělo Rakousko starosti. Největší strach měla vláda z nakažlivých nemocí a z nastávající zimy a proto vybírala obecní úřady a správy škol, aby hlavně děti žebraли křepelí prád. k a sbírali listy ostružinové a jahodové k vaření čaje pro vojiny v náhradě za léky.

Plátky
pro
vojiny
v polí.

Rok 1915.

Strach z nakažlivých nemocí měla vláda v roce 1915. Nařídila všeobecné očkování osob do 50 let, které bylo provedeno ve všech obcích. Také o vojny v holi měla vláda lacinou péči, že vybiřila opět obyvatelstvo, by přamatovali na vojny v Karpatech mrazenci. Hlavní ale starost nastala vládě r. 1915 o živobytí. Již 10 ledna 1915 stanoveny pro okres Žel. Brod tyto maximální ceny:

Očkování.

1 kg	pšeniice	za	42	haléřů.	<u>Maximální</u>
1 kg	žitka	za	34	haléřů.	<u>ceny.</u>
1 kg	ječmene	za	29	haléřů	
1 kg	pšeničné mouky	za	72	haléřů	
1 kg	žitné mouky	za	79	haléřů	
1 kg	ječné mouky	za	46	haléřů	
1 kg	kukuřičné mouky		40	haléřů.	

Dnem 10. července r. 1915, nařizeno péci jednotné pečivo, chléb ze smíšené mouky a nařízen soupis všeho obilí mouky a všech zásob.

Pro nové žně ustanovena žňová komise. Muselo se hlásiti, zda je vše zaseto. Bylo nařizováno, pokud možno vše zasít obilím a nenechat ležeti pole ladem. Nová sklizeň v r. 1915, jakmile se poseče je majetkem státu a musí se jedine.

Žňová komise.

válečnickým obilním ústavu za sta-
novené maximální ceny:

Pšenice	1 q.	za K	38 - 34.
Žito	1 q.	" "	30 - 28.
Ječmen	1 q.	" "	28 - 26.
Oves	1 q.	" "	27 - 26.

Úřada doporučovala chorvati kralický
honiti vepře na pastou, sbírat ža-
ludy, kořstany, listí je stromů a p.

Vejin o potraviny, ale i o kovy za-
čínala být nouze v roce 1915.

Proto nařizováno obcím úřadům a škol-
kám podniknouti sbírku kovů, hlav-
ně meďi, cínu a olova. Ké je s
Pražským ale, poanovávali jsme z ná-
rodních nařízen. V té době byly též ná-
rodním nedělním sv. "mše" a písní Pražské
ké hymny "Zachovej nám Hospodine cí-
sarě a naši zemi" že však nikoho
to pro válku nanevlastilo, netřeba
podotýkati.

Na následujících stranách jest se-
znam občanů vojenských školní obce Radčic,
kteří byli povoláni během od 27. 7. r. 1914
do 28. 10. 1918 k vojenské službě.

V seznamu kom jest uvedeno jméno
a příjmení vojína, číslo domu, datum, kdy
k vojsku namukoval, číslo pluku, na které fron-
tě bojoval, byl-li zabit, padl neb zemřel.

Vojini občané, kteří se do Radčic pře-
těhovali po válce, v seznamu uvedeni nejsou.

1914. Občané vojini školní obce Rudčice. 1918.

číslo	Jméno a příjmení	číslo dom.	kdy rukoval.	Pluk čis.	Na které frontě bojoval?	Zajat	Padl a zemřel.
1.	Beněš Josef učitel	52.	16. 8. 1915.	74.	Srbsko.		
2.	Bartoš Vladimír.	30.	27. 7. 1914	74.	Srbsko Rusko	v Rusku.	
3.	Blahý Blažek	58.	27. 7. 1914.	74.	Rusko.		
4.	Balaska Bohuslav.	15.	15. 4. 1915	74.	Italsko.		
5.	Bukáček Václav	6.	21. 2. 1916.	11.	Rumunsko.		
6.	Bartoš Josef	41.	27. 7. 1914.	74.	Srbsko.		
7.	Bartoš Jan	30	22. 2. 1915	na zákopy Dalmacie.			
8.	Balaska Boleslav.	Houšt 67.	21. 2. 1916.		Vídeň.		
9.	Bartoš František	Houšt 68.	21. 6. 1915.	11.	Italie.		
10.	Pila František	10.	27. 7. 1914.	25.	Rusko.		Zemřel doma na konci války.
11.	Pila František	56.	23. 9. 1914.	Vídeň	na zákopy		
12.	Pila Rudolf	12.	27. 7. 1914.	11.	Rusko.		
13.	Dobias Bohumil	43.	21. 6. 1915.	11.	italsko Rusko.	zajat	
14.	Dobias František	43.	27. 7. 1914.	11.	Srbsko.		
15.	Dobias František	43.	16. 8. 1915.	74.	Italie.		Zemřel tam.
16.	Dobias Josef	43.	21. 6. 1915.	12.			
17.	Dobias Pavel	43.	1. 2. 1915.	11	Rusko.	Raněn do tváře.	Zemřel pro válku doma.
18.	Dobias Stanislav	43.	21. 6. 1915	74.	Srbsko.		
18.	Dobník František	58.	21. 2. 1916.	74.			
19.	Haidek Josef	Houšt 66.	26. 8. 1914	74	Srbsko	Wervestný	Padl?
20.	Haidek Václav	Houšt 66.	26. 8. 1914.	74.	Srbsko	Wervestný	Padl?

1914. Občané vojini školní obce Radčic. 1918.							
Radčic číslo	Jméno a příjmení	číslo domu.	Kdy rukoval.	Pluk číslo.	Na které frontě bojoval?	Zajal	Pozn.
22.	Havel Antonín	26.	$\frac{3}{9}$. 1914.	74.	Rusko.		
23.	Havel Antonín	3.	$\frac{21}{6}$. 1915.	12.	Rusko.		Zemřel ve válce doma.
24.	Havel František	60.	$\frac{15}{10}$. 1915.	74.	Rusko.		
25.	Havel Josef	3.	aktivně	74.	Srbsko.		
26.	Havel Josef	60.	aktivně	74.			
27.	Havel Ladislav.	44.	$\frac{15}{4}$. 1915.	74.	Italie.		
28.	Havlík Rudolf	15.	$\frac{1}{2}$. 1915.	Pinava.			
29.	Hájek Václav	7.	$\frac{16}{8}$. 1915.	74.			
30.	Houšek Antonín	22.	$\frac{21}{1}$. 1916.	74.	Kadaň		
31.	Houšek Petr	22.	$\frac{21}{1}$. 1916.	11.			
32.	Jíra Josef	40	$\frac{1}{2}$. 1915.	74.	Rusko		Zemřel po válce.
33.	Kodejš František	58.	$\frac{16}{8}$. 1915	74.			
34.	Kodejš Ladislav.	58.	$\frac{27}{7}$. 1914.	74.	Srbsko.	Nevěstný!	Pozn.?
35.	Kobližek Josef	11.	$\frac{1}{2}$. 1915.	74.	Rusko	Zajal.	
36.	Koňák Amosť.	13	$\frac{1}{2}$. 1915	74.	Rusko.		
37.	Koňák Josef	31.	$\frac{27}{7}$. 1914.	74.	Italie.		
38.	Koňák Josef	13	$\frac{1}{2}$. 1915.	74.	Lublani		
39.	Koňák Karel	13.	$\frac{27}{7}$. 1914	74.	Rusko.		
40.	Kopal Antonín	14.	$\frac{21}{2}$. 1916.	11.	Rusko.		
41.	Kopal Jan	5.	$\frac{26}{10}$. 1914.	11.	Rusko.		
42.	Kopal Jaroslav	54.	$\frac{15}{5}$. 1915.	74.	Rusko.		
43.	Kopal Josef	3.	$\frac{16}{1}$. 1915.	11.	Rusko.		
44.	Kopal Josef	56.	$\frac{21}{6}$. 1915.	11.	Italie.		
45.	Kopal Ladislav	56.	$\frac{15}{10}$. 1915.	74.	Italie.		

1914.

Občanské vojini školní obce Radčic.

1918.

Seřazené číslo.	Jméno a příjmení	číslo domu.	Kdy rukoval.	číslo Pluku.	Na které frontě bojoval?	Účast.	Pachl. zemřel.
47.	Kubáček Josef ml.	Houšt. 7.	26. 10. 1914.	74.	Rusko	Neúčastní	Pachl.?
48.	Kubáček Josef st.	Houšt. 7.	21. 2. 1916	74.	Itálie		
49.	Kubáček Karel	8.	15. 3. 1915.	74.	Rusko.		
50.	Kubáček Stanislav	8.	27. 7. 1914	74.	Srbsko		Pachl.
51.	Kubáček Václav	8.	27. 7. 1914.	74.	Itálie.		
52.	Kučera Josef	47	29. 9. 1914.	74.	Itálie		Zemřel tam.
53.	Kučera Jan	19	15. 5. 1915.	74.	Srbsko.		
54.	Linka František	40.	aktivní mušketýr.				
55.	Linka Jindřich	40.	21. 8. 1915.	11.	Itálie.		Zemřel pro váleč. domar.
56.	Liška Josef	56.	27. 7. 1914.	74	Itálie.		
57.	Liška Miroslav	56.	23. 9. 1914.	74.			
58.	Lufinka Bedřich	Houšt. 67.	15. 10. 1915.	74.	Rusko.		
59.	Lufinka Jaroslav	11.	27. 7. 1914.	26.	Rusko.		
60.	Maryška Josef	Houšt. 6.	27. 7. 1914.	13.	Rusko.		
61.	Matura Jáchym	Houšt. 52.	21. 7. 1916.	74.			Zemřel.
62.	Morávek František	32.	23. 9. 1915.	74.	Rusko		Zemřel tam.
63.	Novotný Jaroslav.	23.	14. 3. 1916.	74.	Itálie	Účast	"Legionář"
64.	Novotný Petr	23	27. 7. 1914.	74.	Rusko	Účast.	
65.	Paulata Josef	24	21. 11. 1916.	74			Zemřel tam.
66.	Paulata Václav	10	27. 7. 1914.	11.			
67.	Polma Antonín	58.	23. 9. 1914		Videa zálohy.		
68.	Polma František	58.	21. 6. 1915.	74.	Rusko.		
69.	Polma Jáchym	58	21. 9. 1914.		zálohy.		
70.	Poslt Antonín	20.	18. 2. 1915.	74.	Rusko.		Pachl.
71.	Prokop Josef	Houšt. 69.	16. 8. 1915.	11.	Rusko Itálie.		
72.	Prokop Prokop	Houšt. 69.	aktivní námořník		Dulje.		

1914.

1918.

Všechné vojní školi obce Radčice.

Řečné číslo.	Příjmení a jméno.	číslo domu.	Kdy mukoval	Pluk čís.	Na které frontě bojoval	Úmrtí.	Pozn.
73.	Ryboval Jaroslav	21.	27/7. 1914.				Přesl domu
74.	Šimůnek František st.	59	21/2. 1916.	74.	Kadaň		Propuštěn domu.
75.	Šilhan Antonín	37	27/7. 1914.	74.	Rusko.		Úmrtí!
76.	Petráček František	Rokle 52	27/7. 1914.	12.			Pozn.
77.	Šilhan Bohumil	17.	26/10. 1914.	11.			
78.	Šilhan Zdeňka	Houšt 49	2/6. 1915.	74.	Rusko.		
79.	Šilhan Ferdinand	53.	15/5. 1915.	11.	Šopron.		
80.	Šilhan Josef	19.	21/6. 1916.	74.	Propuštěn.		
81.	Šilhan František	Houšt 49.	27/7. 1914.	74.	Velesdraf.		
82.	Pěnčíka Emil	16.	1916.	74.	Pyrol.		Zemřel tam
83.	Šilhan Pavel	2.	15/4. 1915.	11.	Rusko.		Pozn.
84.	Šilhan Rudolf	Houšt 49.	16/8. 1914	74.	Rusko.		
85.	Trála Antonín	8.	27/7. 1914.		Rusko.		
86.	Trála František	10.	23/9. 1915.	74.	Italie.		
87.	Trála Jaroslav	10.	21/6. 1915.	74.	Italie.		
88.	Trála Josef	10.	27/7. 1914.	74.	Rusko.		
89.	Trála Petr	16.	27/7. 1914.	74.	Srbsko.		
90.	Trála Vojtěch	28.	12/5. 1915.	74.	Rusko.		
91.	Václavík Antonín st.	2.	11/12. 1915.	74.	Italie.		
92.	Václavík Bohuslav	48	aktivní	74.	Srbsko.		
93.	Václavík František	15.	aktivní		Srbsko.		
94.	Václavík František	27.	17/7. 1916.	11.	Pyrol.		

1914.

-67-
1918.

Občanské vojenské jednotky obce Radčice.

Číslo číslo	Příjmení a jméno	Číslo domu.	Čas naučoval	Pluk čís.	Na které frontě bojoval	Zajat.	Padh.
95.	Václav František	45.	21/6. 1915.	74.	Rusko.		
96.	Václav František	48.	aktivní	74.	Rusko.		
97.	Václav Jáchym	48.	27/7. 1914.	41.	Itálie		
98.	Václav Václav	15.	21/6. 1915.	74.			
99.	Václav Václav	45.	26/10. 1914.	74.			
100.	Vit Antonín	33.	15/1. 1915.	12.	Rusko	Zajat.	Ruský legionář.
101.	Vit Bohumil	35.	15/3. 1915.	11.	Rusko.		
102.	Vit František.	35.	21/6. 1915.	11.	Provozní domu.		
103.	Vit František	28.	27/7. 1914	11.	Rusko.	Zajat	Ruský legionář +
104.	Vit Jaroslav	33.	15/4. 1915.	74.	Rusko.		
105.	Vit Josef	33.	29/9. 1914.	na jakoukoliv a tam odveden.			
106.	Vit Josef	59.	16/8. 1915.	74.	Rusko.		
107.	Dejmek Josef	52. učitel	15/11. 1915.	74.	Kadani		
108.	Jirák František		27/7. 1914.	74.	Rusko.		
109.	Liška Petr		27/7. 1914	74.	Sibsko.		Padh.
110.	Pila Antonín	16.	1917	74.	Rusko.		
111.	Dobias Karel	36.	19	74.	Rusko- Itálie.		
112.	Koblíček Břislav	21		74.	Itálie.		
113.	Pála Václav				Itálie		
114.	Kopal Antonín st.						
115.	Šimunek Frant (ml.)						

Rok 1916.

Rok 1916 přinesl Radčicům samé "enky". Byly zavedeny vládnou chleбенky, cukřenky, kávenky, tučenky a j.

Chleбенky, cukřenky a pod.

Jeden občan mohl snísti týdně podle vládního nařízení pouze 1 kg 47 dg týdně chleba, neb spotřebovat 1 kg 5 dg mouky v týdně. Ostatní všechno mělo se prodávati za maximální cenu válečnicku s- blinnu instaur. Mléti se smélo pouze na mléci výhazy, vše bylo zabaveno.

Mléci výhazy.

Málem, že překročivatelům zákona nehorěno šibenici. Byla to svízelná doba.

O této věci dříve nemohl býti nikdo živ a shánění obilí, mouky a potravin stálo námahy práce a strachu a těžko uvěřiti těm, kteří toho nezřídili. Občané zdejšní, kteří pole neměli, byli nuceni sháněti obilí, mouku a živočytí u polníku v kraji a mnohému se stalo, že když se mu podařilo někde koupiti, neb vyměnit nějaké živočytí, obilí a mouku, že mu to bylo na některém nádraží, neb ve vlaku zabaveno.

Rekvizice.

Cukřenky zůčly zprvu pro osobu na jeden měsíc 1 1/2 kg, později pouze na 1 kg, bramboru 1 1/2 kg na hlavu na jeden týden, kávy na 8 týdnů 1/4 kg.

Cukřenky.

V roce 1916 zaveden "letní čas" vymáles to "epochální" jímá se v soukromém životě nikdo nřídil.

Letní čas.

Dne 30 dubna o 11te hodině ve-
černí postrčený byly ručičky hodin na
12^{tou} hodinu a tak zůstaly až do kon-
ce září.

Střelky a rekvizice se proti mi-
nilým letům přivstihly a zvýšily náro-
měně. Střelaly se kopřivy, čin, slovo,
olna, guma, látky a j.

Přijímací ceny 15. prosince r. 1916 byly:

Přijímací ceny.

1 ^o	1 q	pšenice	38 - 35. K
2 ^o	1 q	žitka	31 - 29. K.
3 ^o	1 q	ječmene	32 - 29. K.
4 ^o	1 q	bramborů	55. K
5 ^o	1 q	hrachů	55 K.
6 ^o	1 q	ovsa	30 - 28. K.
Maso vepřové	1 kg		K 7.
Šunka	1 kg		K 10.
Hovězí maso	1 kg		K. 6.
Telecí maso	1 kg		K. 4.60 - 7.
Káva	1 kg		K. 8.-
Šedlo	1 kg		K. 9.60
Žápatky, krabička			4 haléře.
Uhlí 100 kg	K.		150.-
Duběnky	K		32.-
Jedlová kůra	K		36.-
Kopřivy	K		6.-

Bezmasné dny.

V druhé polovici r. 1916 stihal je-
den zákaz druhý. Petrol je nebyl v léci
prodáván, 2. září nařízeny tři bezmasné
dny a sice pondělí, středa a pátek,
2^{ho} září omezen prodej piva, nejvýš litr
denně pro osobu,

Brambory nesmí se prodávati, mli jen
no, výmlat, zakázáno porážeti telata
osvěčlovati hroby v Dušičkách

Mož se pění povesný chléb. Stříbrné
a niklové peníze byly stařiny, zlato Válečné peníze
nebylo viděti od počátku války, peníze pa-
řeny pouze papírové a železné. Drobných
peněz nebylo a lid tihel papírové peníze
na kusy, děláje si tak drobné. Všechno
se nedostává a lid posměšně se zdraví:
"Kupte si mýdlo nebude, kupte si Ra-
housko nebude."

Posměšky.

Nedostatek živobytí jest příčinou, že
vláda zemědělcům, kolářům, kovářům a
strojníkům dává dovolení na žně, za-
seči a výmlat. I váleční zajatci posí-
láni vypomáhati v polních pracích.
V obci naší žádný zajatec nepracoval.

Dovolení na
polní práce.

Nejvíce dožaly v tomto roce odvo-
dy v měsíci květnu, ke kterým byli vo-
láni 18 leti a 50 leti, tedy často otec
a syn.

Odvozy 18 leti
a 50 leti

Čím dál tím hůř; tak možno na-
psati na začátku roku 1917. Odvádění i
mrazení a rekovuje a zabavuje se vše
co jméno má. Průsne zákazy mleti obil-
i doma na šrotovnících a v jinou smě-
řeny tihy na dobytek. Jest relativně do-
bytků. Od února snížena dávka cuk-
ru pro osobu $3\frac{1}{4}$ kg na měsíc.

Rok 1917.

Povolení prodej cukru. Opět nové rekvisice s asistencí vojenskou a zabavovány všechny zásoby.

Nedostatek potravin.

Pro půl roku se nevaří pivo. 11 lůžko brána zmenšena dávka mouky místo 1 1/2 kg jen 1 1/5 kg na týden pro osobu. Od 1. května zavedeny listky na mléko, 1 1/4 litru denně na osobu.

Bíla kuřáku.

Tabák je připravován z bukového listí a proto kuřáci připravují si tabák sami, jedni z listí ořechového, jiní z listí lípového, třešňového a jsou kuřáci, kteří honí otavu a sen.

Křáseni.

Pivo vaří se z jetele a pšeny. Polští židé zanesli sem nepřívětivější "křáseni". Zakoupili na příklad všechny mléko a pak vystupňovali cenu jejich prodávatelství do závratné výše.

Stoupání cen.

Ceny všech potravin rapidně stoupají, olej, provazy a j. stoupaly až 40 krát a i vícekrát proti ceně předválečné.

Rekvisice zvonů.

Rekvisovány zvony, píšťaly varhan, zvonky, hmoždíře, mosazné kbelky a dveře, nádobí kostelní z mědi, cínu, křepulek a j.

Zabavování slovanských písní.

Bedoucí osoby strašila píseň: "Hej slované" a posměchem je stíhala píseň: "Sotva mne matička vychovala" a proto písně ty písně zakazány. Všeobecná byla snaha našich lidí, vyhnouti se povinností sloužiti na vojnu, čili "ulejt se". Křásni prostředek byl dobrý, když pomohl.

Z prokleté armády Rakouské jedn. ni vojáci utíkali na frontě k Rusům a Italům, jni simulovali všechny možné nemoci, aranovali se, zohraji si poškoz. volí, aby nemuseli sloužit. I mnozí upi. sovoli válečné půjčky, by dostali za to dovolenou.

Útek lechtů
od Rakouských
armád.

Válečné půjčky.

V roce 1918 nastává všeobecný převrat. "Mele se z posledního" říkal si posměšně lid. Rekvizice obilí a dobytka stihala jedna druhou. Na výrobu hospo. klářskou přišla katastrofa. Pole nebyla obdělávána, tak jako před válkou. Nebylo potřebných sil ku práci polní, nebylo hnojiv, byl nedostatek osiva i potahů.

Rok 1918.

Hrozivě šířila se tuberkulóza. Stáda. li široké vrstvy lidu hladem a podvýživou. Byl nedostatek šaciva a přídla. v. všech polích zvířatních. Ceny těchto věcí stoupily do závratné výše. Nic ne dovedlo zameziti hroznou lichvu. Za peníze nebylo možno nic koupiti vše jen na výměnu. Jen za živobytí šel dělati řemeslník, dělník, jen za živo. bytí se dostalo uhlí, dříví, kůrivo v. j. Tak vagon uhlí dostal se za 2 1/2 q mouky, 20 kop vajec, 5 q obilí, 20 kg másla. Nedostatek měl za následek hrádě, byly hrádě na polích v by. tech na drahách. Počet vlaků byl pro nedostatek uhlí zmenšen, tím se stal nával ve vlacích osobních.

Tuberkulóza.

Výměna potravin
za různé věci

Hrádě.

Omezení železniční
dopravy.

Mravní úpadek
mládeže.

Všude viděti schátralost a hroznou demoralisaci. Nejbolestivější byl mravní úpadek dětí, zaviněný zanedbáváním mládeže v domácnostech a špatnou náležitou školy. Pro nedostatek uhlí bylo v posledních letech války i vyučování na školách zastaveno.

Desorganisace
vojstva.

Anarchie byla všeobecná. Vojáci houfne desertovali, schovávali se v lesích, nedostavovali se v čas ke svým plukům z dovolených, schovávali se před četníky, kteří je hledali, nepřisnili by, třet smrti, prachem, olovem, šibenicí, již nepomáhaly. Státní a vojenské orgány staly se bezmocnými.

28. říjen
r. 1918.

V říjnu r. 1918. cítil každý, že nastává konec litice válečné a že něco neobyčejného přijde, že něco visí ve vzduchu.

Naděšel konečně den, kdy dočkal se národ zubožený trůstaletem pro-
robu zotročený, válečnými útrapami ses-
slabý východem svého slunce. Naděšel
den pro nějž trpěla odešla pokolení,
pro nějž tekly slzy i krev našich před-
ních mužů i žen, pro nějž žaltářováním
naši národní pracovníci a jež náš ve-
líký Tomenský svým věšteckým duchem
předpověděl.

Naděšel 28. říjen, den radosti a svobody. V Praze národní výbor za účasti ohromných mas lidí prohlásil samostatnost národa. Svěžená dynastie habsburská, rozetnutý okovy poroby, národ český ijal se sám správy věcí svých.

Zpráva o naší samostatnosti i v prostém lidu naší vísce vyvolala nadšení veliké, hned druhého dne obrazy císaře byly ničeny. Lid jásal nářem zapomněl na prožité utrpení a jako dítě těšil se na nový život.

Zpráva o naší samostatnosti ač vzbudila zde nesmírnou radost, přijata v celku jako věc již předvídaná.

Prvé dny naší samostatnosti prožívány v samé radosti. Vítání vracející se z různých front vojini ku svým drahým a odstraňování všechny možné vzpomínky na Rakousko.

Naše samostatnost oslavena v Železném Brodě dne 28. října 1918 za velké účasti občanstva z okolí.

Konána v obci místní slavnost, při níž zasazena lípa Svobody na cvičišti místní Těl. jednoty "Sokol" "u lísků".

Oslova naší
samostatnosti.